

klamať? – Ja i klamać?; Ty sa ženit? – Ty i zenić się?. Avšak veta *Ty umrieť, a ja ísť na svoje staré dni po žobraní...* (Tajovský) si už v poľskom preklade vyžadujú určitý slovesný tvar: *Ty byś miał umrzeć a ja na starość miałbym ísć na zebry...*

Nemožnosť vykonať istý dej sa aj v poľštine môže vyjadriť infinitívnym prísudkom: *Ja ani spať, ani jesť* (Tajovský). – *Mnie ani spać, ani jeść.*, pričom sémantický subjekt má formu podstatného mena alebo zámena v datíve (Jodłowski, 1976, s. 68).

Infinitívny prísudok, ktorý je bližšie určený slovom *rád* (-a,-o) a nesamostatnou časticou *by*, nemá v poľštine ekvivalent. Vetám *Ja by sa u vás tak rád učil'* (Kukučin) alebo *To by som i ja rád vediel'* (Tajovský) zodpovedajú v poľštine jedine vety s určitými slovesnými tvarmi: *Tak rad/chętnie bym się u was/pana uczył.*; *To bym i ja rad wiedział*

Neurčitok ako súčasť zloženého predikátu je častý v slovenčine ako aj v poľštine. Súčasťou takéhoto zloženého predikátu sú okrem infinitívu predovšetkým modálne slovesá. napr. *Nemusíme to robiť* – *Nie musimy tego robić.*; *Môžeš mi to vrátiť zajtra* – *Możesz mi to zwrócić jutro.*; *Smiem vojsť?* – *Mogę wejść?* Menej často sa v takýchto pozíciách vyskytujú fázové a limitné slovesá. Poľština nemá ekvivalenty slovíec *ísť* a *mať*, ktoré v spojení s neurčitkom vyjadrujú blízku budúcnosť. Limitným slovesám zodpovedajú lexikálne prostriedky (slovo *omal*), tvary futúra alebo fázové sloveso *začať*: *Ide pršať* – *Zaczyna padać. Będzie padać*; *Íslo ju poraziť* – *Omal jej szlag nie trafił* Z fázových slovíec poľština pozná iba verbá, ktoré pomenúvajú začiatok a koniec deja: *Začni už písať ten list!* – *Zacznij już pisać ten list!*; *Prestali ste pracovať?* – *Przestaliście pracować?*, ale: *Pobehne k dverám a ostane ticho stáť* (Tajovský). – *Biegnie do drzwi i stoi cicho*

Infinitív môže tvoriť zložený prísudok aj so slovesom *znamenáť, značiť*, tak v poľštine ako aj v slovenčine: *Všetkému rozumieť znamená všetko zabudnúť* – *Wszystko rozumieć znaczy wszystko zapomieć.*

Do skupiny zložených prísudkov zaraďuje B. Bartnicka aj konštrukcie s podstatnými menami, ktoré J. Ružička hodnotí ako jednoduché predikáty, a neurčitky, ktoré sa v nich vyskytujú, ako prívlastky vzťahujúce sa na substantíva.

Zoznam zložených slovesných prísudkov rozširuje B. Bartnicka o predikatívne skupiny s kauzativno-modálnym významom, J. Ružička ich chápe ako jednoduché prísudky s infinitívnym podmetom.

Tieto konštrukcie budeme analyzovať v ďalšej časti príspevku.

Podmienky, za ktorých sa vyskytuje infinitívny podmet, sa v slovenčine a v poľštine týkajú niekoľkých pozícií. Prísudok dvojčlenných viet s infinitívnym podmetom má najčastejšie mennú podobu, jeho súčasťou sú podstatné mená v nominatíve, zriedkavejšie v instrumentáli a sponové sloveso *byť*. V poľštine si takáto konštrukcia vyžaduje instrumentál, avšak pri vynechaní

spony, ktoré je v indikatíve prítomky bežné, sa používa nominatív. Príklady: *Dívať sa na nich je radosť.* – *Patrząc na nich to radość.*; *Moja úloha/mojou úlohou je obsluhovať hostí.* – *Mojim zadaniem jest obsługiwać gości.*; *To by bol hriech jej ublížiť.* – *Byłoby grzechem skrzywdzić ją.* Podstatné mená *strach, žiaľ, nežiaľ, hriech, škoda, radosť* (*strach, żal, grzech, szkoda, czas, pora, wstyd*) sa so sponou *byť* pokladajú za predikáty, ktoré si vyžadujú infinitívny podmet: *Škoda peňazi vyhadzovať.* – *Szkoda tracić pieniędzy.*; *Strach na to pomyslieť.* – *Strach o tym myśleć.*; *Žiaľ bolo pozeráť sa na to.* – *Żal było patrzeć na to.*, v poľštine aj: *Pora ísť do domu!* (*Je čas ísť domov!*). Zhodnú stavbu v slovenčine a poľštine majú vety s infinitívnym podmetom aj v prípadoch, keď je prísudok vyjadrený slovom *byť* a príslovkou alebo príslovkovým výrazom: *Mne je ľúto na vás pozeráť.* – *Przykro mi (jest – elipsa spony) patrząc na was.*; *Lepšie ísť domov.* – *Lepiej ísć do domu.*; *Nájsť ho nebolo ľahko* – *Nie było trudno znaleźć go* Odlišnosti medzi slovenčinou a poľštinou sa vyskytujú vo vetách s menným prísudkom vyjadreným slovesom *byť* a prídavným menom alebo prídavným. V poľštine sú vety tohto typu zriedkavé, súčasťou menného prísudku je častejšie príslovka alebo príslovkový výraz, napr. *Bolo mu súdené zomrieť.* – *Było mu sądzone umrzeć.*; *Je smutné pozeráť na nich.* – *Smutno patrząc na nich.*; *Bolo príjemné takto sa prechádzať.* – *Było przyjemnie tak spacerować.*

Osobitnú pozornosť si zaslúžia dvojčlenné vety s infinitívnym podmetom, v ktorých je prísudok vyjadrený plnovýznamovým slovesom *byť*. V takýchto prípadoch sa pravidlá slovenskej a poľskej syntaxe zhodujú: *Niet mu čo vyčítať.* – *Nie ma mu czego zarzucić.*; *Jesto na čom oči popásť.* – *Jest na czym oko zawiesić.* Neurčitok býva v slovenčine podmetom aj v dvojčlenných vetách, v ktorých predikát vyjadruje hodnotenie istého deja. Tento význam majú napríklad slovesá *imponovať, podariť sa, uzrieť, tešiť sa, chutiť, páčiť sa, protiviť sa, priečiť sa, bridieť sa.* Poľština tu má ako podmet častejšie substantívum, napr. *Sprotivilo sa mi chodiť z domu do domu.* – *Zbrzydło mi chodzenie od domu do domu.*; *Nepáči sa mi chodiť tam.* – *Nie podoba mi się chodzenie tam.*; *Azda im neuškodí stretávať sa s nami?* – *Chyba im nie zaszkodzi spotkanie się z nami.*

Tak slovenské ako aj poľské gramatiky konštatujú, že neurčitok môže plniť v niektorých prípadoch úlohu predmetu. Problematické je však určiť hranicu medzi infinitívnym predmetom a infinitívnym príslovkovým určením. J. Ružička navrhuje takúto definíciu: „O infinitívnom predmete možno hovoriť vždy v takých spojeniach, keď vzťah medzi nadradeným a podradeným dejom je taký istý, aký býva pri spojení slovesa s menným predmetom. Aj infinitívny predmet vždy dopĺňa, bližšie určuje prísudkový dej, pričom dej v prísudku vety (nadradený dej) sa priamo dotýka deja v predmete vety (podradeného deja)“ (ibid., s. 101). Ďalej autor uvádza slovesá, po ktorých je možný infinitívny predmet, rozdeľuje ich do niekoľkých sémantických sku-